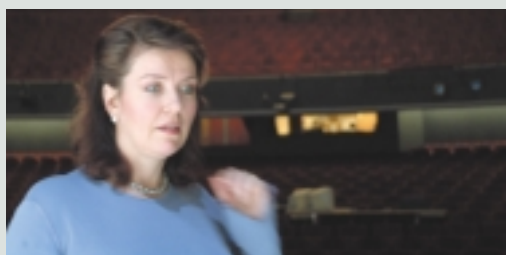

A woman with dark hair, wearing a light blue long-sleeved top and a dark skirt, is sitting on a dark wooden chair. She is smiling broadly and gesturing with her hands as if in conversation. In front of her, on a small dark wooden stool, sits a black rotary telephone. The background is a wall with yellow and white floral wallpaper. The overall scene suggests a lively conversation in a home setting.

Entusiaster i
trange rom

Store regissører kommer gjerne til Den Norske Opera for å sette opp forestillinger. Definitivt ikke på grunn av lokalene. De kommer fordi vi har operasangere som Ingjerd Oda Mantor.

TEKST: MARIUS REVOLD FOTO: LINDA CARTRIDGE

Det var noe med telefonsvareren. Fnisete innlest i kor med samboeren, som så mange andre svarere. Men stemmen var artikulert, distingvert. Overbevisende. Det var et eller annet.

I den trange resepsjonen en tirsdagsformiddag, småpratende med damen bak skranken, står hun der. Adina fra Elskovsdrikken, Rosalinde fra Flaggermusen, Kálmáns Csardasfyrstinne, Verdis Violetta. Er det samme damen? I forbi-farten kunne hun vært en vanlig hvemsomhelst. Hun likner litt på bildet vi har sett, vi tar sjansen. Joda, Ingjerd Oda Mantor presenterer seg smilende, og vi får tro at kvinnen er den hun sier. En av Nordens største sopraner.

PRIORITERING Vi tar veien opp den smale trappen, inn den skranglete døra, gjennom den umalte gangen. Og begynner å skjønne litt av poenget med en ny opera.

– Selvsagt er det dyrt med opera, sier Mantor før vi får spurt.

– Men det er snakk om prioritering. I Latvia, som mangler både sykehus, gamle hjem og skoler, har de nettopp pusset opp nasjonaloperaen for flerfoldige millioner. I Sverige har de to store operascener, i hele Europa er opera en selvsagt del av nasjonal arven. Jeg tror ikke det er tilfeldig at Norge fostret store forfattere og komponister, men aldri fikk til noe særlig operaproduksjon. Operaen er avhengig av scene og orkester av et visst format. Den er avhengig av et hus å være i.

Mantor viser oss videre gjennom korridorene. Til herretoalet, for eksempel. Tenorenes og bassenes oppvarmingsrom.

– Vi må tenke elitesatsing, som de gjør innen idretten, i vår bransje også! Det skaper bredde. Jeg har turnert mye med Den Norske Opera i Norge, og ser at spillegleden og talentene blomstrer i byer som Stavanger og Trondheim. Disse miljøene er nødt til å ha noe å strekke seg etter! Og jeg går ikke med på at opera er finkultur. Særlig den Wagneroppsetningen vi spiller nå har et ungt og bredt publikum. Dilemmaet er likevel at de mest tradisjonelle oppsetningene genererer sårt tiltrengt overskudd. Så blir vi i neste øyeblikk kritisert for at vi ikke fornyer tradisjonen. Det er på mange måter en ond sirkel, for kvalitetsopera er kostbart å produsere – mye mer kostbart enn en teateroppsetning eller en konsert.

Sier sopranen som begynte den musikalske løpebanen med å spille gitar i et rockeband. Stemmeprakten ble oppdaget på gymnaset. Derfor bar det rett på musikkhøgskolen, og deretter til operaen som 22-åring. I dag er Mantor en av Nordens ledende solister. Hun tar oss med videre til en av operaens prøvescener. Det vil si baren i publikumsfoyeren. Den er så tett og lite lyd-dempet at man får hørselsskader ved for lange prøver. Hun viser oss hvorfor man ikke skal bruke bardisken som scene-element. Den er nemlig helt løs.

– Jeg håper inderlig at vi får nok prøvescener i det nye bygget. Som det er i dag må spilleplanen lages etter hvilke loka-

ler som til enhver tid er ledige. Og ikke etter hvordan publikum kjøper billetter.

MODERNE TOLKNINGER I korridorene bak scenen passerer vi hyller med effekter fra diverse pågående forestillinger. På gulvet en diger pappeske med campingstoler. «Tilhører Lohengrin – ikke rør!», står det med store bokstaver. Man kan jo undres på hva blåstripete klappstoler har i en opera fra middelalderen å gjøre, men handlingen er altså lagt til nåtiden av den tyske regissøren. Ingjerd Oda Mantor spiller Elsa, en av hovedpersonene. Oppsetningen fikk blandet mottakelse i norsk presse, fru Mantor mener det er fordi nordmenn ikke er vant til moderne tolkninger av klassiske operaer.

«Vi må tenke elitesatsing, som de gjør innen idretten, i vår bransje også! Det skaper bredde.»

– I Tyskland, for eksempel, ville man overhodet ikke reagert på at handlingen er lagt rundt en campingplass. Det handler jo om å skape et poetisk rom der tematikken kan utspille seg. Lohengrin handler om lengsel etter og jakt på kjærlighet. Om kampen mellom følelser og intellekt. Tradisjonelle Lohengrin-oppsetninger er fulle av tårn, jomfruer, riddere og middelaldermystikk fordi persongalleriet er fra den tiden. Ved å ta Wagner med til vår tid kan vi også ta det beste ut av verket. Uten å ta med alt det politiske grumset som hang ved Wagner. Han var nok gal, men det tror jeg nesten han måtte være for å produsere så mye, så stort og så kompromissløst. Musikken har en fantastisk tidløshet og sanselighet over seg. Kanskje ikke alltid lettest tilgjengelig. Men jeg synes man skal ha noe å bryne seg på av og til.

ENTUSIASTER Vi går opp til femte etasje, til et av øverrommene. Det lukter innestengt fuktighet. Støvtørken har tydeligvis blitt utsatt på ubestemt tid, likeså vindusvasken. På veggene, en falmet, grønngul blomstertapet fra tidlig 70-tall, gulvet bekledd med utslitt vegg-til-vegg av ubestemmelig kulør. Vi aner hvordan klimaet blir her når sommersonnen steker som verst.

Din første opera

Ukjent med opera? Her følger Ingjerd Oda Mantors forslag for førstereisgutter- og jenter. Disse kan du trygt begynne med!

«**Carmen**» av George Bizét. Fascinerende om den frihetselskende Carmen, nasjonalsymbol i Frankrike. lørefallende og intens, og dessuten; ikke alt for lang!

«**Tryllefløyten**» av Wolfgang A. Mozart. Overflødig lekent, en av verdens mest spilte operaer. Tryllefløyten redder de elskende gjennom prøvelsene og alt går bra til slutt.

«**Csardasfyrstinnen**» Operette av ungarske Emmerich Kálmán om det dekadente men

sprudlende europeiske aristokratiets liv og levnet i årene før første verdenskrig.

«**Den glade enke**». Operette av franskmannen Lehár, svært populær verden over. Kjærlighet, flørt og intriger i en Parisisk ambassade. Rikelige doser champagne og can-can jenter og det hele ender lykkelig.

«**La Boheme**» Opera av Giacomo Puccini. lørefallende kjærlighetshistorie mellom Mimi og Rodolfo som ender i død og fortvilelse.

«**Aida**» Italieneren Giuseppe Verdis hovedverk. Vakker musikk, storslagen handling – en av operalitteraturens største mesterverk.

Se www.operaen.no

– Få med at dette huset er befolket av entusiaster. Vi er jo her for å gjøre det vi elsker mest av alt, nemlig lage opera. Ikke for å klage. Miljøet er fantastisk, men vi kunne ha trukket til oss sterkere krefter og impulser utenfra hvis fasilitetene hadde vært bedre. Og vi hadde kanskje kunnet videreutvikle en levende, norsk operatradisjon.

Fotografen vil gjerne ha bilder av sopranen fra hovedscenen. Der rigger de om til Mozarts «Cosi fan tutte». Lyssetterne er i full gang med å belyse et tradisjonelt klassisk, borgerlig interiør. Sånn som det norske publikum vil ha det. Velvillig overlater de oss scenen i noen minutter.

Og den lekende skikkelsen tar rommet i besittelse, fyller det til randen. Stemmen fra telefonsvareren. Med den aller største selvfølgelighet. ■

Arier i avtredet; operaens mannlige sangere må ta til takke med toalettet som oppvarmingsrom.

Ingjerd Oda Mantor

- Diplomeksamen fra Norges Musikkhøgskole.
- Tilknyttet Den Norske Opera siden 1986 og fast solist siden 1990.
- Har den senere tid gjort en rekke større roller som Senta i «Den Flygende Hollender», Maddalena i Verdis «Rigoletto» og Ariadne auf Naxos av Richard Strauss,
- Har et omfattende konsertrepertoar og har sunget med alle landets symfoniorkestere. Hun har gjort en rekke NRK-studioproduksjoner med nordiske romanseer på repertoaret og har utgitt en CD med verker av Carl Arnold sammen med pianisten Einar Steen Nøkleberg.
- I år 2000 mottok hun Kirsten Flagstad-prisen.

FAKTA
PORTRETT